

Nr 42.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 4 och 73 §§ vattenlagen; given Stockholms slott den 24 januari 1936.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 4 och 73 §§ vattenlagen.

GUSTAF.

K. Schlyter.

Förslag
till
Lag
om ändrad lydelse av 11 kap. 4 och 73 §§ vattenlagen.

Härigenom förordnas, att 11 kap. 4 och 73 §§ vattenlagen¹ skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

11 kap.

4 §.

Vattenrättsnämndemän utses för sex år, två för varje tingslag som ensamt utgör en domsaga samt en för varje annat tingslag, på det sätt som om utseende av ägodelningsnämndeman finnes stadgat; dock att domhavanden föranstaltar om utseende av valmännen och att vid sådan förrättning rösträtt tillkommer en var i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad. Om valets utgång skall domhavanden så snart ske kan meddela vattenrättsdomaren underrättelse.

Finner domhavanden — — — nytt val.

Om skyldighet — — — tagit befattning.

73 §.

Vid vattendomstolens sammanträden föres protokoll av vattenrättsdomaren eller, efter dennes förordnande, av vattenrättssekreteraren. Protokollet underskrives på vattendomstolens vägnar av den som fört protokollet. I målet ingiven handling må ej i protokollet intagas, utan där allenast anmärkas.

För varje — — — akten omfattar.

Vid akten — — — upptagna adresser.

Beträffande skyldighet — — — motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1936.

Där i domsaga, som består av två eller flera tingslag, en vattenrättsnämndeman utsetts för hela domsagan, skall denne under återstoden av den tid uppdraget avser anses utsedd för det tingslag där han vid tiden för valet var bosatt.

¹ Senaste lydelse av 4 § se SFS 1927:69 och av 73 § se SFS 1920:459.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 december 1935.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDEÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Schlyter, anmäler fråga om *ändring i vissa delar av vattenlagen* samt anför därvid:

»Vattendomstol består — frånsett visst undantagsfall — av en vattenrättsdomare såsom ordförande samt såsom övriga ledamöter två vattenrättsingenjörer och två vattenrättsnämndemän. Beträffande de sistnämnda föreskrives i 11 kap. 2 § vattenlagen, bland annat, att de böra vara om sin orts förhållanden kunniga män. Enligt 4 § samma kapitel utses vattenrättsnämndemännen genom val för sex år och till ett antal av en för varje tingslag i Norrland ävensom Värmlands och Kopparbergs län samt en för varje domsaga i övriga delar av riket. Bestyret med valet, vilket äger rum inför häradsrätten i orten, tillkommer vederbörande domhavande. Består domsaga, för vilken allenast en vattenrättsnämndeman skall utses, av två eller flera tingslag, förrättas valet inför den av domsagans häradsrätter som domhavanden bestämmer.

Av vattenrättsnämndemännen skola enligt 11 kap. 5 § i vattendomstolen tjänstgöra de två som av vattenrättsdomaren för varje mål därtill kallas. Till tjänstgöring böra kallas nämndemän från det län som beröres av det mål varom är fråga. Avser målet företag som berör mer än ett län, tillkommer det vattenrättsdomaren att avgöra, om vattenrättsnämndemännen skola tagas från olika län eller från ett av dem. Hålles vattendomstolens sammanträde vid syn på stället, böra företrädesvis de närmast boende vattenrättsnämndemännen kallas att tjänstgöra.

I en i juni 1935 dagtecknad skrivelse till Kungl. Maj:t hava rikets vattenrättsdomare hemställt om sådan ändring i 11 kap. 4 § vattenlagen att antalet vattenrättsnämndemän bestämmes till två för varje tingslag, som ensamt utgör en domsaga, och en för varje annat tingslag. Vattenrättsdomarna hava till stöd härför anfört bland annat:

Under vattendomstolarnas verksamhet har det visat sig att antalet vattenrättsnämndemän inom de delar av riket, där allenast en vattenrättsnämndeman utses för varje domsaga, är väl knappt. Ofta inträffar att

till tjänstgöring måste kallas vattenrättsnämndemän, som äro avlägset boende från platsen för den anläggning eller det företag, varom i målet är fråga, och som till följd därav icke äga den ortskännedom som är önskvärd särskilt vid behandling av ersättningsfrågor. Ej sällan händer dessutom att den vattenrättsnämndeman, som eljest med hänsyn till bostadsort i främsta rummet borde deltaga i handläggningen av ett mål, är förhindrad därtill på grund av jäv eller annat förfall. Sålunda är ej ovanligt att jävsförhållande föreligger på grund av att vattenrättsnämndeman är ordförande eller ledamot i vägstyrelse, som är sakägare i det mål vattendomstolen skall handlägga. I och med att, såsom under senare tiden skett, mindre närliggande domsagor förenas till en domsaga, blir också antalet vattenrättsnämndemän minskat.

Vattenrättsdomarna hava vidare framhållit att därest de ägde tillgång till vattenrättsnämndemän, boende närmare sammanträdesplatsen än nu ofta vore fallet, statsverkets utgifter för rese- och traktamentsersättningar till vattenrättsnämndemännen komme att icke oväsentligt nedbringas.

Vattenöverdomstolen har i infortrat yttrande tillstyrkt vattenrättsdomarnas framställning.

Enligt 11 kap. 73 § första stycket vattenlagen åligger protokollföringen vid vattendomstolens sammanträden vattenrättsdomaren, vilken därvid erhåller biträde av den hos vattendomstolen anställde rättsbildade vattenrättssekreteraren. Protokollet underskrives jämlikt föreskrift i samma lagrum av vattenrättsdomaren å vattendomstolens vägnar. Vattenrättssekreteraren åligger jämlikt 8 § första stycket 2. och 3. stadgan den 9 december 1932 (nr 565) angående tjänstgöringen vid vattendomstolarna, bland annat, att efter vattenrättsdomarens förordnande föra protokoll vid undersökning, som avses i 11 kap. 45 § 2 mom. vattenlagen, ävensom att uppsätta och för vattenrättsdomaren till granskning och underskrift framlägga vattendomstolens protokoll.

I fråga om sekreterare i domsaga gäller enligt 11 § domsagostadgan den 26 maj 1933 (nr 309) att han skall, när häradshövdingen ej själv tager befattning därmed, föra häradsrättens dombok och övriga protokoll i mål och ärenden som handläggas av häradshövdingen såsom ordförande i häradsrätten.

I en i juni 1935 dagtecknad skrivelse till Kungl. Maj:t hava rikets vattenrättsdomare framhållit, att den mera omfattande skyldigheten att på eget ansvar föra protokoll som gällde för domsagosekreterare icke — frånsett protokoll vid undersökning enligt 11 kap. 45 § 2 mom. vattenlagen — ägde motsvarighet med avseende å vattenrättssekreterare. Då de skäl som föranlett stadgandet om domsagosekreterares åligganden beträffande protokollföring syntes i lika om ej högre grad föreligga i fråga om vattenrättssekreterare, hemställde vattenrättsdomarna om åtgärd för vidtagande av sådan ändring av 8 § stadgan angående tjänstgöringen vid vattendomstolarna att därigenom i analogi med 11 § domsagostadgan förordnades, att det skulle åligga vattenrättssekreteraren att på vattenrättsdomarens anmodan föra protokoll — icke blott såsom för närvarande vid undersökning enligt 11 kap. 45 § 2 mom. vattenlagen — utan även vid vattendomstolens sammanträden.

Vattenöverdomstolen har i infortrat yttrande tillstyrkt framställningen.

Såsom av vattenrättsdomarnas först omförmälda skrivelse framgår, möter det understundom svårighet att med nuvarande relativt begränsade tillgång till vattenrättsnämndemän i vissa delar av landet erhålla vattenrättsnämndemän med den för det särskilda målet erforderliga ortskännen. Till avhjäljande av denna olägenhet synes, i enlighet med vattenrättsdomarnas, av vattenöverdomstolen tillstyrkta förslag, 11 kap. 4 § vattenlagen böra sålunda ändras, att två vattenrättsnämndemän skola utses för varje tingslag, som ensamt utgör en domsaga, och en vattenrättsnämndeman för varje annat tingslag. Detta innebär att sammanlagda antalet vattenrättsnämndemän i hela riket ökas från 153 till 243. För reglerandet av det fall att, enligt nuvarande bestämmelser, i domsaga som består av två eller flera tingslag en vattenrättsnämndeman utsetts för hela domsagan torde böra införas en övergångsbestämelse av innehåll att sådan vattenrättsnämndeman skall, under återstoden av den tid hans uppdrag avser, anses utsedd för det tingslag där han vid tiden för valet var bosatt. De ytterligare föreskrifter som må finnas erforderliga för de nya bestämmelsernas genomförande torde lämpligen böra utfärdas i administrativ ordning.

Såsom förut nämnts åligger det enligt 1933 års domsagostadga domsagosekreteraren att, när häradshövdingen ej själv tager befattning därmed, föra häradsrättens dombok och övriga protokoll i mål och ärenden, som handläggas av häradshövdingen såsom ordförande i häradsrätten. Den möjlighet till lättnad i arbetsbördan som i ifrågavarande hänseenden finnes för häradshövding synes jämväl böra beredas vattenrättsdomare. Den sistnämnde bör sålunda tillerkännas rätt att uppdraga åt den vid vattendomstolen anställda vattenrättssekreteraren att vid vattendomstolens sammanträden föra dess protokoll. Då till vattenrättssekreterare så gott som undantagslöst förordnas jurister med relativt lång domstolstjänstgöring, torde några betänkligheter mot att till dem överlämna ifrågavarande uppgift icke föreligga. Underskrivandet av protokollet bör tillkomma den som fört protokollet.

Den av vattenrättsdomarna ifrågasatta, av vattenöverdomstolen tillstyrkta ändringen i 8 § stadgan angående tjänstgöringen vid vattendomstolarna i nu angivna syfte förutsätter emellertid att åt 11 kap. 73 § första stycket vattenlagen gives ändrad avfattning.

I enlighet med vad sålunda anförts har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag om ändrad lydelse av 11 kap. 4 och 73 §§ vattenlagen.*»

Föredraganden hemställer att lagrådets utlåtande över förslaget, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Torsten Stjernberg.

¹ Denna bilaga, vilken är lika lydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här utslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 17 januari 1936.

N ä r v a r a n d e:

justitierådet APPELBERG,
regeringsrådet KELLBERG,
justitieråden GELJER,
BAGGE.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 6 december 1935, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 11 kap. 4 och 73 §§ vattenlagen*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet Ernst Leche.

Lagrådet lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet:

Wilhelm von Schwerin.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 24 januari 1936.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER,
LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Schlyter, anmäler lagrådets den 17 januari 1936 avgivna utlåtande över det den 6 december 1935 till lagrådet remitterade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 11 kap. 4 och 73 §§ vattenlagen*; därvid föredraganden hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan anmärkning, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gösta Tidelius.
